МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ КОРАБЛЕБУДУВАННЯ
імені адмірала Макарова

Факультет економіки моря

Кафедра менеджменту

Код РНПД

ЗАТВЕРДЖЕНО

Проректор з науково-педагогічної роботи

_____ Сергій СЛОБОДЯН

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Program of the Discipline

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ СТАРТАП ПРОЄКТА

BUSINESS PLANNING FOR A STARTUP PROJECT

рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)

тип дисципліни – вибіркова

мова(и) викладання – українська

Миколаїв – 2025

Робоча програма навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ СТАРТАП ПРОЄКТА» для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти усіх спеціальностей та освітніх програм, за якими ведеться підготовка в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова.
«11» 10 2025 р.

Розробник(и):
Доцент кафедри менеджменту,
кандидат економічних наук, доцент Сергій СЕРГІЙЧУК

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ СТАРТАП ПРОЄКТА» розглянуто на засіданні кафедри менеджменту
Протокол № 11 від «13» 11 2025 р.
Завідувач кафедри менеджменту
кандидат економічних наук, доцент Ігор СІРЕНКО

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ СТАРТАП ПРОЄКТА» розглянуто Науково-методичною комісією факультету економіки моря
Протокол № 18 від «14» 11 2025 р.
Декан факультету економіки моря,
кандидат економічних наук, доцент Вячеслав ІВАТА

Проєкт робочої програми навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ СТАРТАП ПРОЄКТА» погоджено з навчальним відділом
Начальник навчального відділу
кандидат технічних наук, доцент Андрій ЛАБАРТКАВА

Робоча програма навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ СТАРТАП ПРОЄКТА» затверджена Навчально-методичною радою НУК
Протокол № 9 від «26» 11 2025 р.
Голова НМР НУК
кандидат технічних наук, доцент Сергій СЛОБОДЯН

© НУК, 2025
© Сергійчук С.І., 2025

ЗМІСТ

ВСТУП 4
1. Опис навчальної дисципліни 5
2. Мета та завдання навчальної дисципліни 6
3. Передумови для вивчення дисципліни 6
4. Очікувані результати навчання 6
5. Програма навчальної дисципліни 7
6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування 12
7. Форми поточного та підсумкового контролю 14
8. Критерії оцінювання результатів навчання 15
9. Засоби навчання 15
10. Рекомендовані джерела інформації 15

ВСТУП

Анотація

В межах курсу студенти дізнаються на чому будується фінансова модель бізнесу, які чинники впливають на фінансові показники у бізнесі, де брати інформацію для прогнозу, з чого почати будувати свою фінансову модель; навчяться прогнозувати доходи та витрати, щоб ефективно відстежувати всі метрики та гроші; розвинуть навики визначати ціну на свої продукти та послуги, щоб враховувати всі витрати та заробляти більше; зрозуміють скільки необхідно вкласти інвестицій у свій проєкт/бізнес і коли вони окупляться: прогноз P&L, Cash Flow, Balance, сума необхідних інвестицій, період окупності, визначення ефективності бізнесу; навчяться правильно вести переговори з інвестором, щоб залучити фінансування на вигідних для вас умовах. По завершенню курсу повний розбір фінансової моделі та бізнесу разом із спікером.

Ключові слова: бізнес, бізнес-план, прибутки-збитки, кеш-фло, баланс, ефективності інвестицій.

Summary

During the course, students will learn what a financial business model is based on, what factors influence financial indicators in business, where to get information for forecasting, and where to start building their financial model. They will learn to forecast income and expenses in order to effectively track all metrics and money. develop skills to determine the price of their products and services in order to account for all costs and earn more; understand how much to invest in their project/business and when they will recoup their investment: P&L forecast, cash flow, balance sheet, amount of investment required, payback period, determining business efficiency; learn how to negotiate with investors correctly in order to attract financing on terms that are favorable to them. At the end of the course, a complete analysis of the financial model and business together with the speaker.

Keywords: business, business plan, profit and loss, cash flow, balance sheet, investment efficiency.

1. Опис навчальної дисципліни

<table>
<tr><td rowspan="2">Найменування показників</td><td rowspan="2">Галузь знань, спеціальність (освітня програма), освітній рівень</td><td colspan="2">Характеристика навчальної дисципліни</td></tr>
<tr><td>денна форма навчання</td><td>заочна форма навчання</td></tr>
<tr><td>Кількість кредитів – 5</td><td rowspan="8">Усі спеціальності та освітні програми, за якими ведеться підготовка в Національному університеті кораблебудування імені адмірала Макарова</td><td colspan="2">Вибіркова</td></tr>
<tr><td>Модулів – 1</td><td colspan="2">Рік підготовки:</td></tr>
<tr><td>Змістових модулів – 1</td><td rowspan="2">4</td><td rowspan="2">4</td></tr>
<tr><td>Електронний адрес РПНД
на сайті Університету</td></tr>
<tr><td>Індивідуальне науково-дослідне завдання: не має</td><td colspan="2">Семестр</td></tr>
<tr><td rowspan="2">Загальна кількість годин – 150</td><td>7</td><td>7</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лекції</td></tr>
<tr><td rowspan="11">Тижневих годин для денної форми навчання:
аудиторних – 4;
самостійної роботи студента – 6</td><td rowspan="11">Освітній рівень: перший (бакалаврський)</td><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Практичні, семінарські</td></tr>
<tr><td>30 год.</td><td>6 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Лабораторні</td></tr>
<tr><td>–</td><td>–</td></tr>
<tr><td colspan="2">Самостійна робота</td></tr>
<tr><td>90 год.</td><td>138 год.</td></tr>
<tr><td colspan="2">Вид контролю:
іспит</td></tr>
<tr><td colspan="2">Форма контролю:
комбінована</td></tr>
</table>

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення курсу «БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ СТАРТАП ПРОЄКТА» є розуміння процесу створення ефективного бізнес-плану для інноваційного проєкту, як правильно його структурувати і представити з точки зору бізнес-аспектів, щоб забезпечити його успішність на ринку. Крім того, цей курс сприяє розвитку аналітичних, стратегічних та комунікативних навичок у студентів.

Завданнями навчальної дисципліни «БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ СТАРТАП ПРОЄКТА» є формування у здобувачів освіти відповідно до освітньо-професійної програми загальних та фахових компетентностей:

- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність генерувати нові ідеї (креативність).
- Здатність визначати перспективи розвитку організації.
- Здатність планувати діяльність організації та управляти часом.
- Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
- Здатність застосовувати теоретично-методичні та організаційно-економічні підходи щодо процесу розробки, прийняття й реалізації управлінських рішень в умовах невизначеності та формувати комплекс найвпливовіших ризиків.

3. Передумови для вивчення дисципліни

Передумов для вивчення дисципліни «БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ СТАРТАП ПРОЄКТА» не має.

4. Очікувані результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни передбачає формування та розвиток у студентів відповідно до освітньо-професійної програми таких результатів навчання:

Демонструвати знання теорій, методів і функцій менеджменту, сучасних концепцій лідерства.

– Демонструвати навички виявлення проблем та обґрунтування управлінських рішень.

– Описувати зміст функціональних сфер діяльності організації.

– Виявляти навички пошуку, збирання та аналізу інформації, розрахунку показників для обґрунтування управлінських рішень.

– Виявляти навички організаційного проектування.

– Демонструвати навички взаємодії, лідерства, командної роботи.

– Демонструвати навички самостійної роботи, гнучкого мислення, відкритості до нових знань, бути критичним і самокритичним.

– Мати навички розробки, прийняття й реалізації управлінських рішень в умовах невизначеності та формувати комплекс найвпливовіших ризиків.

5. Програма навчальної дисципліни

Змістовий модуль 1. Фінансовий менеджмент для лідерів.

Тема 1. Актуальність бізнес-планування.

Суть бізнес-плану. Види бізнес-плану. Основні переваги бізнес-планування. Хто може допомогти у складанні бізнес-плану. Як правильно скласти бізнес-план. [1] с. 10-15, [2] с. 8-16, [3] с. 9-40.

Тема 2. Структура бізнес-плану.

Титульна сторінка. Резюме проєкту. Опис компанії або ініціатора проєкту. Маркетинг і збут продукції (послуг). План виробництва: виробниче, торгове або обслуговуюче підприємство. Організаційний план. Фінансовий план. [1] с. 44-50, [2] с. 17-23, [3] с. 41-51.

Тема 3. Резюме бізнес-плану. Опис підприємства та галузі

Актуальність бізнес ідеї. Перевага продукції чи послуги. Довгострокові та короткострокові цілі. Потреба в інвестиціях, напрями їх використання. Передбачувані джерела фінансування та як вони повертатимуться інвесторам. Наявність ліцензій, сертифікатів, дозволів. Ключові економічні показники ефективності проєкту. Можливі ризики та система страховок. Загальні

відомості про підприємство. Фінансово-економічні показники. Структура управління та кадровий склад. Напрямки діяльності, продукція, досягнення та перспективи. Галузь економіки та її перспективи. Партнерські зв'язки та соціальна активність. [1] с. 79-95, [2] с. 26-48, [3] с. 52-53.

Тема 4. Опис продукції (послуг).

Найменування продукції (послуг). Призначення та сфера застосування. Короткий опис та основні характеристики. Патентоспроможність та авторські права. Наявність та необхідність ліцензування випуску продукції. Наявність сертифікату якості на продукцію. Безпека та екологічність. Умови поставки та упаковка. Гарантії та сервіс. Експлуатація. Утилізація після закінчення експлуатації. [1] с. 69-70, [2] с. 24-25, [3] с. 52-53.

Тема 5. Маркетинг та збут продукції (послуг).

Вимоги споживачів до продукції (послуги) та можливостей підприємства задовольнити ці вимоги. Конкуренція, аналіз їх сильних та слабких сторін, можливостей та загроз (SWOT-аналіз). Ринки збуту продукції або послуги (місцевий, регіональний, національний та міжнародні ринки збуту). Поставка товару від місця виробництва до місця продажу чи споживання. Канали збуту продукції. Стратегія залучення споживачів (реклама) виходячи з можливостей підприємства. Ціна та обсяг збуту продукції. Аналіз чутливості обсягу збуту при змінах ціни (еластичність попиту). [1] с. 104-118, [2] с. 49-60, [3] с. 59-64.

Тема 6. Виробничий план.

Загальні відомості про підприємство. Вимоги до розташування підприємства. Використовувана технологія та необхідний рівень кваліфікації виконавців. Вимоги до кадрового забезпечення. Вимоги до кадрового забезпечення. Потреба у площах. Вимоги щодо забезпечення екологічності виробництва для довкілля та безпеки працівників. Планируемый объем производства. Витрати на персонал. Витрати на сировину, матеріали та комплектуючі вироби. Кошторис поточних витрат. Розрахунок змінних і постійних витрат. [1] с. 119-144, [2] с. 61-74, [3] с. 65-74.

Тема 7. Організаційний та фінансовий план.

Організаційна форма бізнесу та вибір системи оподаткування. Організаційна структура та графік реалізації проєкту. Правове забезпечення проєкту, наявні або можливі підтримка та пільги. Команда управління проєктом та провідні фахівці. Механізм підтримки та мотивації провідних керівників. Витрати підготовчого (інвестиційного) періоду. Витрати поточного (основного) періоду. Джерела фінансування проекту. Розрахунок надходжень від проекту. Витрати, пов'язані з обслуговуванням кредиту (лізингу). Розрахунок податкових платежів. Звіт про прибутки і збитки. Потік реальних грошей (кеш-фло проекту). Прогнозний баланс. [1] с. 145-148, 177-198, [2] с. 118-151, [3] с. 75-88.

Тема 8. Спрямованість та ефективність проекту. Ризики та гарантії. Презентація бізнес-плану.

Спрямованість та значимість проєкту. Показники ефективності реалізації проєкту. Аналіз беззбитковості проєкту. Аналіз чутливості проєкту. Аналіз стійкості проєкту. Підприємницькі ризики та можливі форс-мажорні обставини. Гарантії повернення коштів партнерам та інвесторам. [1] с. 236-254, 159-176 [2] с. 160-172, [3] с. 89-103.

Тематичний план навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин									
	денна форма					заочна форма				
	усього	у тому числі				усього	у тому числі			
		л	п	лаб	с.р.		л	п	лаб	с.р.
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11
Модуль 1										
Змістовий модуль 1. Фінансовий менеджмент для лідерів										
Тема 1. Актуальність бізнес-планування	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 2. Структура бізнес-плану	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 3. Резюме бізнес-плану. Опис підприємства та галузі	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 4. Опис продукції (послуг)	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 5. Маркетинг та збут продукції (послуг)	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 6. Виробничий план	19	4	–	4	11	19	1	–	1	17
Тема 7. Організаційний та фінансовий план	19	4	–	4	11	19	0	–	0	19
Тема 8. Спрямованість та ефективність проекту. Ризики та гарантії. Презентація бізнес-плану	17	2	–	2	13	17	0	–	0	17
Разом за курсом	150	30	–	30	90	150	6	–	6	138

Теми лабораторних занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Розрахунок кеш-фло проекту без врахування інфляції. Визначення ставки дисконту. Формування графіку кумулятивної звичайної та дисконтованої вартості проекту по рокам.	4	1
2	Розрахунок основних показників оцінки ефективності інвестування в проект	4	1
3	Розрахувати точки беззбитковості проекту й запас фінансової міцності	4	1
4	Формування експертних висновків доцільності інвестування в проект на основі аналізу основних інвестиційних показників	4	1
5	Побудова фінансової моделі майбутнього підприємства (заповнення початкових даних). Маркетинговий план. Операційний план. План з персоналу (соціальний план). Фінансовий план.	4	1
6	Аналіз фінансових результатів ("Прибутки-збитки", "Кеш-фло", "Баланси", "Ефективність інвестицій") та розробка стратегії фінансування (власний капітал, залучення позикових ресурсів, лізинг, розміщення власних ресурсів, що не використовуються).	4	1
7	Управління інвестиційним проектом (вплив інфляції і дисконту; аналіз чутливості і беззбитковості; метод "Монте-Карло" та інше).	4	0
8	Формування і друк звіту (таблиці "Прибутки-збитки", "Кеш-фло", "Баланс", "Ефективність інвестицій"; графік "Аналізу чутливості"). Підготовка експертного висновку ув'язнення за проектом.	2	0
	Разом	**30**	**6**

Самостійна робота

Самостійна робота передбачає підготовку до лекційних занять; самостійне поглиблення знання за темами дисципліни; підготовку до лабораторних робіт; написання рефератів та підготовку презентацій; підготовку до поточних модульних контрольних робіт; підготовку до заліку.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **денної** форми навчання:

– підготовка до лекційних занять – 1 година на 1 лекцію;

– підготовка до лабораторних занять – 1-3 години на 1 заняття;

– написання есе або аналітичний огляд – 15 годин на 1 роботу;

– підготовка до контрольних заходів – 10-20 годин на 1 захід.

Розподіл годин самостійної роботи для студентів **заочної** форми навчання:

– підготовка до лекційних занять – 2 години на 1 лекцію;

– підготовка до лабораторних занять – 3-5 годин / 1 заняття;

– опрацювання тем курсу, які виносяться на самостійне вивчення, за списками літератури, рекомендованими в робочій навчальній програмі дисципліни – 40 годин;

– підготовка до контрольних заходів – 20-30 годин на 1 захід.

Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		Денна форма	Заочна форма
1	Підготовка до лекцій	10	20
2	Підготовка до лабораторних робіт: – вивчення тем курсу за списком основної літератури для виконання тестів та обґрунтування ситуаційних задач; – написання індивідуальної наукової роботи та її презентація	30 30	40 40
3	Підготовка до модульних контрольних робіт	20	38
	Разом	**90**	**138**

6. Методи навчання, засоби діагностики результатів навчання та методів їх демонстрування

Методи навчання – способи, якими забезпечується набуття здобувачами відповідних компетенцій через засвоєння програмного матеріалу та активізацію навчального процесу, а саме:

1. Лекції є одним з найпоширеніших методів навчання, де викладач передає інформацію студентам за допомогою усної презентації.

2. Семінари та дискусії надають студентам можливість обговорювати та аналізувати концепції фінансового менеджменту, розв’язувати кейси та взаємодіяти з іншими студентами.

3. Кейс-стаді передбачає аналіз реальних ситуацій в бізнесі, що допомагає студентам розвивати аналітичні та прийняття рішень.

4. Рольові ігри та симуляції дають студентам можливість відтворити фінансову модель підприємства і випробувати різні стратегії.

5. Створення проєктів, які вимагають використання навичок проєктного менеджменту, сприяє розвитку практичних навичок та здатності працювати в команді.

6. Інтерактивні онлайн-курси та вебінари дозволяють студентам отримувати доступ до матеріалів навчання у будь-який час та взаємодіяти з викладачем та іншими студентами в онлайн-середовищі.

7. Менторство та керівництво – надання можливості студентам працювати з досвідченими спеціалістами в сфері бізнес-планування або наставниками для отримання особистого керівництва та порад.

8. Самостійне вивчення та дослідницька робота дозволяє студентам розвивати навички критичного мислення та саморегуляції.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу використовуються такі методи оцінювання знань:

1. Тестування з відкритими та закритими питаннями, де студенти відповідають на питання або розв’язують завдання, які можуть бути як об'єктивними (закриті питання) так і суб'єктивними (відкриті питання).

2. Кейс-стаді – студентам може бути запропоновано аналізувати кейси та розробляти рекомендації на основі своїх знань та розуміння проблеми.

3. Використання портфоліо дозволяє студентам демонструвати свої досягнення, роботи та проєкти протягом певного періоду навчання.

4. Проєкти та практичні завдання – оцінка може ґрунтуватися на виконанні студентами конкретних завдань або проєктів, де вони можуть показати свої навички та розуміння матеріалу.

5. Оцінка під час виступів – студенти можуть бути оцінені за їхні виступи, презентації або участь у дискусіях.

6. Автентичні завдання – це завдання, які моделюють реальні ситуації та вимагають від студентів застосовувати свої знання та навички на практиці.

7. Форми поточного та підсумкового контролю

Підсумкова оцінка навчального курсу є сумою проміжних оцінок з поточного контролю та оцінюється за 100-бальною системою Університету. У проміжних оцінках студент може набрати від 60 балів до 100 балів. Під компонентом проміжних оцінок розуміються поточні оцінки протягом семестру (активність, участь в дискусіях; виконання завдань та інше). Поточний контроль проводиться на кожному практичному занятті та за результатами виконання завдань самостійної роботи. Він передбачає оцінювання теоретичної підготовки здобувачів вищої освіти із зазначеної теми (у тому числі, самостійно опрацьованого матеріалу) під час роботи на практичних заняттях та набутих практичних навичок під час виконання завдань практичних робіт.

Зарахування кредитів навчального курсу можливо тільки після досягнення результатів, запланованих РПНД, що виражається в одній з позитивних оцінок, передбачених чинним законодавством.

Форми контролю і оцінювання результатів виконання лабораторних і самостійних робіт

Кількість балів	Критерії оцінювання
10	Робота виконана у встановлений термін. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Задачі вирішено вірно, у висновках проведена коректна інтерпретація результатів. Надані повні усні відповіді на запитання стосовно ситуаційних задач
6-8	Робота виконана самостійно з порушенням встановлених термінів. Студент самостійно визначає тип задачі і раціонально розв'язує її. Може розв'язувати комбіновані задачі. Студент надає відповідь не на всі запитання під час обговорення ситуаційних задач
4	Робота виконана з порушенням встановлених термінів. Студент наводить потрібні формули. Розв'язує задачу користуючись алгоритмом. У висновках є помилки та неточності
2	Студент складає скорочену умову задачі, робить обчислення лише за готовою формулою
0	Студент не розв'язує задачі
Максимальна оцінка студента за даний компонент 70 балів (7 лабораторних і самостійних робіт по 10 балів, для заочної форми виконуються всі самостійно)	

Форми контролю і оцінювання результатів модульного контролю

Кількість балів	Критерії оцінювання
30	Робота виконано вірно, логічно, містить аналіз, систематизацію, узагальнення, використані міжпредметні зв'язки, містить аргументовані висновки
20-25	Відповідь в цілому правильна, достатньо повна, логічна; допущені несуттєві помилки та неточності у викладенні матеріалу
25	Відповідь частково правильна, містить неточності, недостатньо обґрунтована
10	Відповідь має суттєві помилки, аргументи не сформульовані, використовуються невірна термінологія.
0	Студент не дає відповіді.
Максимальна оцінка студента за даний компонент 30 балів	

8. Критерії оцінювання результатів навчання

Форма контролю	Максимальна кількість балів	
	Денна форма	Заочна форма
Виконання практичних робіт	7х5 балів = 35 балів	–
Виконання самостійних завдань	7х5 балів = 35 бали	7х10 балів = 70 балів
Модульний контроль	30 балів	30 балів
Всього	100 балів	100 балів

9. Засоби навчання

Дистанційне навчання за допомогою Google Classroom, посилання: https://classroom.google.com/c/NjYxNjUxMTUwMTYx?cjc=2qieo6u

Безкоштовні електронні інструменти: Zoom, Google Sheets або MS Excel, YouTube та інше.

Для лекційних очних занять: мультимедіа-, відео- і звуковідтворююча проекційна апаратура (ноутбук, відеокамера, проєктор, екран, смартдошка).

Бібліотечні фонди (підручники і навчальні посібники, методичні рекомендації, наукова література тощо).

10. Рекомендовані джерела інформації

Основна література

1. Варналій З. С. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. / З. С. Варналій, Т. Г. Васильців, Р. Л. Лупак, Р. Р. Білик. Чернівці: Технодрук, 2019. 264 с. URL: https://www.lute.lviv.ua/fileadmin/www.lac.lviv.ua/data/kafedry/Ekonomiky/Docs/2020_Biznes-planuvannja_pidprijemnickoji_dijalnosti.pdf

2. Верланов Ю. Ю. Бізнес-планування: теорія та практика : [навчальний посібник] / Ю. Ю. Верланов, О. Ю. Верланов. – Миколаїв : Вид-во ЧДУ ім. Петра Могили, 2014. – 244 с. URL: https://dspace.chmnu.edu.ua/jspui/bitstream/123456789/133/1/Верланов%20Ю.%20Ю.%20Бізнес-планування_теорія%20та%20практика.pdf

3. Должанський І. З. Бізнес-план: технологія розробки [навч. посіб., 2-ге видання] / І. З. Должанський, Т.О. Загорна. – К. : Центр навчальної літератури, 2020. – 384 с.

Допоміжна література

4. Абрамс Р. Бизнес-план на 100%. Стратегия и тактика эффективного бизнеса / Ронда Абрамс. Альпина Паблишер, 2018. – 486 с.

5. Остервальдер А. Створюємо бізнес-модель / А. Остервальдер , І. Піньє. – К. : Наш Формат, 2023. – 288 с.

6. Македон, В. В. Бізнес-планування : навч. посіб. / В. В. Македон. – К. : Центр учбової літератури, 2020. – 236 с.

Інформаційні ресурси в інтернет

7. Навчальний курс 5-7-9 «Як розробити бізнес-план і отримати кредит». Програма USAID "Конкурентоспроможна економіка України". URL: https://www.youtube.com/watch?v=GMRFhN_4nhk&list=PLcaJyYZN_YHhsva_wg7MVTzAy7B8XMlTX

8. Курс «Дієвий бізнес-план» від платформи «Будуй своє». URL: https://buduysvoe.com/navchannya-online/diyevyy-biznes-plan